

Administrationskontoret

NIJ10987/Sagsbeh. NIJ
J.nr. 02.01.01.2004-38.1

17. juni 2004

Vejledning om aktindsigt mv. ved domstolene

1	INDLEDNING	3
1.1	Nye regler om offentlighed i retsplejen	3
1.2	Om vejledningen	3
2	FÆLLES FOR ANMODNINGER OM AKTINDSIGT	4
2.1	Kompetence	4
2.2	Identifikation af dokument eller sag	4
2.3	Fremgangsmåde	5
2.4	Frister	5
2.5	Sagstyper, afgørelser eller oplysninger, der er undtaget fra aktindsigt.....	5
2.6	Anonymisering.....	6
2.7	Retsafgift.....	7
3	ENHVER (§§ 41 A - 41 C OG 41 E)	8
3.1	Domskonklusioner	8
3.2	Domme og kendelser	8
3.3	Særlige dokumenter	8
4	PERSONER MED EN INDIVIDUEL OG VÆSENTLIG INTERESSE I ET KONKRET RETSSPØRGSMÅL (§§ 41 D OG 41 E)	9
4.1	Individuel og væsentlig interesse.....	9
4.2	Sagstyper, oplysninger og dokumenter	9
4.3	Den praktiske fremgangsmåde.....	10
5	PRESSEN (§ 41 F)	10
5.1	Persongruppe.....	10
5.2	Domme mv.....	10
5.3	Fremgangsmåde	11
5.4	Pressens adgang til at anvende dokumenterne	12
5.5	Optagelse af lyd og billeder	12
5.6	Telefoniske henvendelser.....	12
5.7	Pressemeddelelser	13
6	FORSKERE	13
6.1	Personkreds	13
6.2	Forskeres særlige adgang til aktindsigt.....	13
7	PARTER OG SIGTEDE (§ 255 A OG §§ 729 A-D)	14
7.1	Civile sager	14
7.2	Verserende straffesager.....	14
7.3	Afsluttede straffesager	16
8	MEROFFENTLIGHED (§ 41 G)	16
9	FORBUD MOD GENGIVELSE AF DOMME OG KENDELSER I STRAFFESAGER (§ 1017 D)	17
10	IKRAFTTRÆDEN	17

[Bilag 1: Skema over retten til aktindsigt for de forskellige persongrupper \(ikke udtømmende\)](#)

1 Indledning

1.1 Nye regler om offentlighed i retsplejen

Folketinget har vedtaget nye regler om offentlighed i retsplejen, jf. [lov nr. 215 af 31. marts 2004](#) om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Offentlighed i retsplejen).

Loven bygger på [Retsplejerådets betænkning nr. 1427/2003](#) om reform af den civile retspleje II - offentlighed i civile sager og straffesager og træder i kraft den 1. juli 2004. Baggrunden for loven fremgår af Justitsministeriets bemærkninger til det bagvedliggende [lovforslag](#).

Formålet med de nye regler er at sikre den størst mulige åbenhed og indsigt i domstolenes arbejde. Dette er sket ved at udvide adgangen til aktindsigt ved domstolene og i øvrigt modernisere retsplejelovens regler om offentlighed i civile sager og straffesager.

Loven ophæver de nuværende regler om i retsplejelovens § 41 og § 41 a, og indfører i stedet et nyt **kapitel 3 a om aktindsigt**.

De væsentligste ændringer er følgende:

- Enhver får adgang til aktindsigt, jf. afsnit 3.
- Retten skal besvare henvendelser om aktindsigt inden 10 dage, jf. afsnit 2.4.
- Retten skal have en pressebakke med domme og kendelser mv. til journalister, jf. afsnit 5.2.
- Regel om meroffentlighed, jf. afsnit 8.
- Fremover skal retten og ikke justitssekretæren træffe afgørelse om aktindsigt, jf. afsnit 2.3.
- I verserende straffesager har politiet/anklagemyndigheden kompetence til at give aktindsigt, jf. 2.3.
- Sigtede i straffesager har ikke længere krav på at modtage retsbogtilførsler fra retten, men kan under visse forudsætninger modtage disse fra forsvareren eller politiet, jf. afsnit 7.2.
- Det er fremover retten, der giver tiltalte udskrift af dommen, jf. afsnit 7.2.

De nye regler skelner mellem aktindsigt for følgende 5 persongrupper:

- Enhver, jf. afsnit 3
- Personer med en individuel og væsentlig interesse, jf. afsnit 4
- Pressen, jf. afsnit 5
- Forskere, jf. afsnit 6 og
- Parter, jf. afsnit 7

[Bilag 1](#) indeholder et skema over de forskellige gruppers adgang til aktindsigt efter de nye regler.

1.2 Om vejledningen

Om retten i en konkret situation skal eller kan videregive oplysninger er en judiciel afgørelse, som retten må træffe.

Denne vejledning har således alene til formål at redegøre for indholdet af de nye regler om offentlighed i retsplejen, herunder de forskellige persongruppers adgang til aktindsigt i dokumenter og oplysninger. Vejledningen indeholder derudover visse andre oplysninger om offentlighed i retsplejen.

Vejledningen erstatter den "Vejledning om domstolenes videregivelse af oplysninger til pressen", som styrelsen udsendte den 30. september 2003 som bilag til Danmarks Domstoles Kommunikationspolitik.

Vejledningen indeholder først en beskrivelse af de forhold, der som udgangspunkt gælder for alle former for aktindsigt, dvs. spørgsmål om identifikation, undtagne sagstyper, anonymisering, retsafgift og fremgangsmåde.

Vejledningen er bygget således op, at beskrivelsen af de enkelte persongrupperes adgang til aktindsigt (jf. afsnit 4-7) tager udgangspunkt i de regler, der gælder for enhver (jf. afsnit 3). Med andre ord er beskrivelsen i afsnit 4-7 et supplement til den aktindsigt, som enhver har krav på.

Vejledningen indeholder derudover en beskrivelse af de nye regler om meroffentlighed, forbud mod gengivelse af domme og kendelser i straffesager (§ 1017 d) og reglernes ikrafttræden.

For så vidt angår reglerne om retslister medfører lovændringen, at Justitsministeriet udsteder en ny bekendtgørelse om retslister.

Domstolsstyrelsens [vilkår for offentliggørelse af domme](#) (domsresuméer) på retternes hjemmesider, jf. [cirkulæreskrivelse nr. 515 af 25. september 2003](#), er ikke ændret.

2 Fælles for anmodninger om aktindsigt

2.1 *Kompetence*

Generelt er det fremover retten – og ikke en eventuel justitssekretær – der tager stilling til anmodninger om aktindsigt.

I borgerlige sager er det altid retten, der tager stilling til henvendelser om aktindsigt.

I straffesager tager retten stilling til henvendelser

- om aktindsigt i en eventuel skriftlig forelæggelse og procedure efter retsplejelovens § 927 b og § 928 a, stk. 2 og 3, jf. § 41 c, stk. 1, jf. afsnit 3.3,
- om adgang til gennemse domskonklusioner og anmodning om aktindsigt i domme og kendelser, jf. retsplejelovens §§ 41 a – 41 c, jf. § 41 e, stk. 2, 1. pkt.,
- fra forskere om aktindsigt i udskrifter af domme og kendelser, selvom sagen er verserende eller afsluttet for mere end et år siden, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 2 og 3,
- fra pressen om
 - aktindsigt i udskrifter af domme og kendelser, selvom sagen er verserende eller afsluttet for mere end et år siden, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 2 og 3,
 - aktindsigt i andre indførelser i retsbøgerne, jf. § 41 f, stk. 5, og

Andre anmodninger om aktindsigt i straffesager - også fra pressen om f.eks. aktindsigt i anklageskrifter og retsmødebegæring - hører under anklagemyndigheden/politiet. Se afsnit 7.2 og 7.3 om sigtedes adgang til aktindsigt i straffesager og afsnit 8 om meroffentlighed.

2.2 *Identifikation af dokument eller sag*

Det følger af retsplejelovens § 41 e, stk. 1, 1. pkt., at en anmodning om aktindsigt (efter §§ 41 a-d) skal angive det dokument eller den sag, som den pågældende ønsker at få aktindsigt i, således at

den, der behandler anmodningen om aktindsigt, uden besvær kan finde sagen frem. I lovbemærkningerne til § 41 e hedder det herom:

"...

Den, der søger aktindsigt, må således have i hvert fald et vist kendskab til sagens eller dokumentets eksistens, før der anmodes om aktindsigt. Kravet om forudgående identifikation af sagen eller dokumentet indebærer bl.a., at der ikke kan forlanges adgang til at gennemgå sagerne i en given periode med henblik på herigennem at finde frem til en bestemt sag eller til sager af en bestemt art. Det vil heller ikke være muligt at få aktindsigt i straffedomme vedrørende en bestemt person blot ved at henvise til vedkommendes navn.

Den modsatte situation - at den, der søger aktindsigt, kender straffesagen, men ikke tiltaltes navn - hindrer derimod ikke aktindsigt. Hvis den, der søger aktindsigt, via medieomtale eksempelvis er bekendt med, at en bestemt domstol en bestemt dag (eller inden for en relativt kort periode) har afsagt en dom, som kan identificeres entydigt på grundlag af de oplysninger, som den, der søger aktindsigt, er i besiddelse af, er kravet om identifikation af sagen opfyldt, hvis den myndighed, der behandler anmodningen om aktindsigt, uden besvær kan finde sagen frem.

..."

2.3 Fremgangsmåde

Anmodning om adgang til at gennemse en doms konklusion, jf. § 41 a, eller anmodning om aktindsigt efter §§ 41 b og 41 c og anmodning om aktindsigt i civile sager efter retsplejelovens § 41 d skal indgives til retten, jf. retsplejelovens § 41 e, stk. 2, 1. pkt.

Retten afgørelse om aktindsigt, der efter anmodning træffes ved kendelse, kan kæres efter reglerne i retsplejelovens kapitel 37, jf. § 41 e, stk. 2, 2. pkt., og henvisningerne i § 41 f.

Aktindsigt gives som udgangspunkt i form af kopi, men kan alternativt gives ved gennemsyn på stedet, hvis ansøger ønsker dette, og retten finder det hensigtsmæssigt, jf. lovbemærkningerne til § 41 b.

2.4 Frister

Afgørelser om aktindsigt skal træffes snarest. Hvis afgørelsen ikke kan træffes inden 10 dage, skal den, der søger aktindsigt, underrettes om, hvorfor der endnu ikke er truffet afgørelse i sagen, og hvornår en afgørelse kan forventes, jf. retsplejelovens § 41 e, stk. 3, og § 255 a, stk. 4.

Enhver har adgang til ved retten at få adgang til at gennemse en doms konklusion, når anmodning herom fremsættes inden 1 uge efter dommens afsigelse.

Hvis der i en sag er anvendt endelige påstandsdokumenter efter § 356 a, har enhver ret til at få udleveret kopi heraf fra to arbejdsdage før domsforhandlingens begyndelse, jf. § 41 c, stk. 2. Se mere herom i afsnit 3.3.

Endelig har pressen som udgangspunkt ret til at få adgang til at gennemse domme, der er afsagt inden for de seneste 4 uger, jf. § 41 f, stk. 1, 1. pkt., og afsnit 5.2 om pressebakker

2.5 Sagstyper, afgørelser eller oplysninger, der er undtaget fra aktindsigt

Adgangen til aktindsigt i domme og kendelser efter retsplejelovens § 41 b omfatter ikke følgende sagstyper, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 1:

- Sager om ægteskab, forældremyndighed eller samvær. (Skiftesager mellem ægtefæller er dog ikke undtaget fra aktindsigt)

- Faderskabssager
- Værgemålssager
- Sager om prøvelse af administrativt bestemt frihedsberøvelse
- Sager om prøvelse af beslutning om adoption uden samtykke
- Fogedsager om udlevering af børn

Endelig omfatter adgangen til aktindsigt som udgangspunkt ikke straffesager, der er endeligt afsluttet for mere end 1 år siden, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 2. Det samme gælder kendelser i straffesager, der ikke er endeligt afsluttet, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 3.

Derudover er visse oplysninger som udgangspunkt undtaget fra retten til aktindsigt:

- Forklaringer, der afgivet for lukkede døre, medmindre dørlukningen alene er sket for at opretholde ro og orden i retslokalet, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 4
- Forklaringer omfattet af referatforbud, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 5. Pressens ret til at gennemse domme gælder dog også sådanne forklaringer, jf. § 41 f, stk. 1. Pressen har imidlertid ikke adgang til at få udleveret kopi af dommen, jf. § 41 f, stk. 5, sidste pkt., jf. § 41 b, stk. 2, nr. 5

Det er alene gengivelsen af forklaringerne, der er undtaget fra retten til aktindsigt. Det vil sige, at retten skal give kopi af den øvrige del af dommen eller kendelsen.

Retten kan endvidere begrænse adgangen til aktindsigt efter en konkret vurdering, når det er nødvendigt/påkrævet under hensyn til følgende, jf. retsplejelovens § 41 b, stk. 3:

- At beskytte statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter mv.
- At forebygge, opklare eller forfølge en lovovertrædelse
- At beskytte enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervshemmeligheder, som ikke kan beskyttes ved en anonymisering.

I disse tilfælde er det bestemte oplysninger, der er undtaget fra retten til aktindsigt. Det vil sige, at de pågældende oplysninger i givet fald fjernes fra dommen eller kendelsen før kopieringen, således at der gives aktindsigt i den resterende del af dommen eller kendelsen (ekstrahering). I straffesager vil det ofte være relevant at høre politimesteren, inden retten træffer afgørelse om aktindsigt.

2.6 Anonymisering

Selvom der er krav på aktindsigt i et dokument, kan det indeholde fortrolige oplysninger, som retten skal anonymisere, inden det udleveres.

Reglerne om anonymisering af dokumenter findes i retsplejelovens § 41 e, stk. 4 og 5, der skal sammenholdes med reglerne i retsplejelovens § 41 b, stk. 2 og 3, samt § 41 c, stk. 3.

Personnumre er ikke omfattet af retten til aktindsigt og skal altid anonymiseres, før dokumenterne udleveres. Dette kan ske ved, at de sidste 4 tal i personnumre udelades.

Hvis et dokument indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervshemmeligheder, **kan** retten derudover bestemme, at et dokument skal anonymiseres, jf. § 41 e, stk. 4, 1. pkt.

For så vidt angår enkeltpersoner kan det især være relevant at anonymisere den pågældendes identitet, hvis dokumentet indeholder oplysninger om:

- Strafbare forhold angående andre personer end den sigtede eller tiltalte
- Seksuelle forhold (se nedenfor om forurettede i seksualforbrydelser)
- Helbredsforhold
- Misbrugsproblemer
- Væsentlige sociale problemer

I konkrete tilfælde kan der også være grund til at anonymisere oplysninger om:

- Race
- Religion
- Hudfarve
- Politiske eller fagforeningsmæssige forhold

I straffesager **skal** der altid ske anonymisering af lægdommeres identitet. Der **skal** også altid ske anonymisering af forurettede i sager om seksualforbrydelser. Ifølge lovbemærkningerne til § 41 e, stk. 4, forventes anonymisering normalt ikke at ske med hensyn til sigtede eller tiltalte, medmindre sigtede eller tiltalte er under 18 år. Retten har dog også mulighed for at foretage anonymisering for så vidt angår sigtede eller tiltalte over 18 år, hvis retten konkret finder anledning hertil.

Det er forudsat i lovbemærkningerne til de nye regler om aktindsigt, at dokumenterne vil blive anonymiseret i mindre omfang end de domme, der offentliggøres på retternes hjemmesider på internettet.

Arbejdet med at anonymisere dokumenterne kan eventuelt lettes ved at anvende "søg - og erstat" funktionen i systemerne til at erstatte personnavne og adresser mv. med neutrale betegnelser. Efterfølgende vil det imidlertid være nødvendigt at gennemlæse dokumentet grundigt med henblik på at sikre, at det er anonymiseret korrekt.

Hvis retten finder, at hensynet til beskyttelse af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervshemmeligheder ikke kan varetages ved anonymisering, kan retten undtage afgørelsen eller dele heraf fra aktindsigt, jf. retsplejelovens § 41 b, stk. 3, nr. 3.

2.7 Retsafgift

Reglerne om retsafgift for kopier, der udleveres fra retten til parter, er uændrede. Anmodning om aktindsigt skal derfor som udgangspunkt vedlægges retsafgiften, der udgør 175 kr. pr. udskrift uafhængig af sideantallet, jf. retsafgiftslovens § 48, stk. 1.

En part i en civil sag, som er fritaget for betaling af retsafgift, skal dog ikke betale for kopierne. Det samme gælder den første udskrift til parterne af en retsafgørelse eller et retsforlig i en civil sag, jf. retsafgiftslovens § 49. Den udskrift, der gives til den tiltalte i en straffesag i medfør af retsplejelovens § 219 a, stk. 5, er også afgiftsfri, jf. retsafgiftslovens § 49.

Særligt i relation til pressen skal Domstolsstyrelsen bemærke, at det af hensyn til en sags aktualitet kan være af stor betydning for en journalist hurtigt at få udskrift. Styrelsen skal derfor henlede opmærksomheden på, at det ikke er et krav efter retsafgiftslovens § 48, stk. 1, at retsafgiften skal betales senest samtidig med udlevering af kopi. Retsafgiften kan således betales efterfølgende ved opkrævning fra embedet. Ved udlevering af udskriften skal den skyldige retsafgift registreres på en diverse konto.

Retsafgiften på 175 kr. for udlevering af kopier gælder også, når kopier udleveres efter reglen om meroffentlighed.

3 Enhver (§§ 41 a - 41 c og 41 e)

Med reglerne i retsplejelovens §§ 41 a – 41 c har enhver som udgangspunkt fået ret til aktindsigt i domme og kendelser.

Aktindsigten er dog begrænset af, dels at visse sagstyper, afgørelser og oplysninger helt er undtaget fra aktindsigt, jf. afsnit 2.5, dels at domme og kendelser (herunder domskonklusioner) skal anonymiseres inden udleveringen, jf. afsnit 2.6.

3.1 Domskonklusioner

Enhver har adgang til ved retten at gennemse en doms konklusion, hvis der fremsættes anmodning om aktindsigt inden 1 uge efter dommens afsigelse. Dette gælder alle domme, uanset om der i øvrigt er adgang til aktindsigt i dommen, jf. retsplejelovens § 41 a.

Det vil kunne komme på tale at anonymisere domskonklusioner, men det er forudsat i lovbemærkningerne til § 41 e, stk. 4, at der som altovervejende hovedregel ikke vil skulle ske anonymisering. Se i øvrigt afsnit 2.6 om anonymisering ovenfor.

3.2 Domme og kendelser

Udgangspunktet er, at enhver har ret til aktindsigt i domme og kendelser, jf. § 41 b, stk. 1. Aktindsigt i domme og kendelser er således ikke længere betinget af retlig interesse.

Det gælder dog ikke domme og kendelser i straffesager, der er verserende eller afsluttede for mere end 1 år siden, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 2.

Undtaget fra aktindsigt er de sagstyper, afgørelser og oplysninger, der er omtalt i afsnit 2.5.

3.3 Særlige dokumenter

Når der er to arbejdsdage, til domsforhandlingen begynder i en civil 1. instanssag, har enhver adgang til at få udleveret kopi af endelige påstandsdokumenter, som retten i medfør af retsplejelovens § 356 a har bestemt, at parterne skal indlevere, jf. retsplejelovens § 41 c, stk. 2. Det vil være naturligt - ud fra en meroffentlighedsbetragtning (jf. retsplejelovens § 41 g, se afsnit 6 nedenfor) - at give aktindsigt i påstandsdokumenter i andre sager, herunder ankesager, selvom disse ikke er indleveret efter pålæg fra retten.

Hvis der er tale om en anket byretsdom, har enhver også ret til at få udleveret kopi af den supplerende redegørelse efter retsplejelovens § 218 a, stk. 3 (jf. lovbemærkningerne til § 41 b). Endvidere har enhver ret til at få udleveret kopi af skriftlige procedureindlæg i skriftligt behandlede, civile ankesager, jf. § 41 c, stk. 1. Det vil sige sager, der i henhold til retsplejelovens § 387 afgøres uden mundtlig domsforhandling. Såfremt dokumenterne er omfattet af et forbud mod offentlig gengivelse efter § 31 b, må de dog ikke udleveres.

I straffesager har enhver endvidere adgang til aktindsigt i en eventuel skriftlig forelæggelse og procedure efter retsplejelovens §§ 927 b og 928 a, stk. 2 og 3, jf. § 41 c, stk. 1.

4 Personer med en individuel og væsentlig interesse i et konkret retsspørgsmål (§§ 41 d og 41 e)

4.1 Individuel og væsentlig interesse

Personer, der har en individuel, væsentlig interesse i et konkret retsspørgsmål, har adgang til aktindsigt efter § 41 d. Bestemmelsen giver en videre adgang til aktindsigt, end den der tilkommer enhver, jf. afsnit 3 ovenfor.

Formålet med bestemmelsen er ifølge bemærkningerne først og fremmest at give adgang til dokumenter, når ansøgeren kan godtgøre en særlig interesse heri, herunder på baggrund af en verserende retssag. Det kan f.eks. være forurettede eller forurettedes efterladte i straffesager.

§ 41 d, stk. 1, 1.pkt., er i vidt omfang en præcisering af det tidligere kriterium om "retlig interesse".

Vurderingen af ansøgerens interesse i aktindsigt skal foretages i forhold til det enkelte dokument og ikke i forhold til sagen som helhed.

4.2 Sagstyper, oplysninger og dokumenter

Den udvidede adgang til aktindsigt omfatter udover den almindelige adgang til aktindsigt efter §§ 41 a - 41 c også de sagstyper, afgørelser og oplysninger, der som udgangspunkt er undtaget fra aktindsigt efter reglerne i § 41 b, stk. 2 og 3, jf. afsnit 2.5 ovenfor.

Retten til aktindsigt kan for eksempel omfatte indførsler i retsbøger, stævninger, processkrifter, brevveksling med retten om sagen og dokumenter, der benyttes som bevis.

Ansøgerens interesse i aktindsigt skal som nævnt vurderes i forhold til det enkelte dokument, ikke i forhold til sagen som helhed.

Den udvidede adgang til aktindsigt gælder ikke dokumenter, der er udarbejdet af retten til eget brug, og eventuelle referater af rettens rådslagninger og afstemninger, jf. § 41 d, stk. 2.

Retten kan begrænse adgangen til aktindsigt i det omfang en part ikke selv har adgang til at se oplysninger i sagen, jf. § 41 d, stk. 3, nr. 1. Det kan for eksempel være en myndigheds redegørelse for grundene til at nægte samtykke til afgivelse af vidneforklaring om forhold belagt med tavshedspligt, indholdet af samtalen med et barn efter lov om forældremyndighed og samvær samt anonymitet i domsudskrifter mv. i forholdet mellem adoptivforældre og biologiske forældre, (jf. retsplejelovens § 169, stk. 2, 1. pkt., § 450 a, § 456 m, stk. 4, og § 475 g, stk. 3).

Retten til aktindsigt kan desuden begrænses, hvis ansøgerens interesse i at kunne benytte sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for

- afgørende hensyn til statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner, jf. § 41 d, stk. 3, nr. 2,
- væsentlige hensyn til enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervs-hemmeligheder, som ikke kan varetages ved anonymisering, jf. § 41 d, stk. 3, nr. 3, eller
- hensynet til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser eller for særlige hensyn til beskyttelse af sigtede, tiltalte, vidner eller andre, jf. § 41 d, stk. 3, nr. 4.

Dokumenterne skal i øvrigt anonymiseres i samme omfang som beskrevet i afsnit 2.6 ovenfor.

4.3 Den praktiske fremgangsmåde

Det følger af retsplejelovens § 41 d, stk. 4, at aktindsigt efter § 41 d kan gives enten ved gennemsyn af dokumenterne eller i form af kopi. Efter anmodning kan retten i borgerlige sager udlevere en kopi af dokumenterne, medmindre de hensyn, der er nævnt i § 41 d, stk. 3, nr. 2 og 3 - se ovenfor - taler herimod.

Den udvidede adgang til aktindsigt efter retsplejelovens § 41 d gælder både, mens sagen verserer, og når sagen er afsluttet. Der er kun ret til aktindsigt i de dokumenter, som retten faktisk opbevarer i sit journal- eller arkivsystem (retsplejelovens § 39). Anmodninger om udvidet aktindsigt i straffesager skal henvises til politimesteren, jf. § 41 e, stk. 2.

5 Pressen (§ 41 f)

Repræsentanter for pressen har i lighed med alle andre krav på aktindsigt efter de regler, som gælder enhver, jf. afsnit 3 ovenfor.

Pressen har imidlertid adgang til aktindsigt i endnu videre omfang. De særlige regler for pressens adgang til aktindsigt findes i retsplejelovens § 41, stk. 3, § 41 b, stk. 2, nr. 2 og 3, og § 41 e, stk. 1, 2. pkt. og § 41 f.

5.1 Persongruppe

Omfattet af reglerne for pressen er journalister, redaktører og andre redaktionelle medarbejdere på periodiske skrifter og radio/tv-stationer samt diverse onlinetjenester, jf. § 41, stk. 3, § 41 f og § 172, der indeholder en henvisning til medieansvarsloven. De nye regler medfører ikke ændringer i, hvem der er omfattet af pressens adgang til aktindsigt.

Gruppen omfatter både fastansatte, deltidsbeskæftigede, freelance-journalister og fotografer. Retten bør inden udlevering af materiale sikre sig, at der er tale om en journalist m.v. Dette kan for eksempel ske ved fremvisning af et pressekort eller et arbejdspladsidentitetskort, medmindre retten kender den pågældende journalist. Freelance-journalister er kun omfattet af reglerne om pressens adgang til aktindsigt, hvis de kan dokumentere, at arbejdet udføres for et massemedium, der har en ansvarshavende redaktør.

5.2 Domme mv.

Domme - pressebakke

Pressen har ret til at gennemse som udgangspunkt alle domme (dvs. ikke kendelser), der er afsagt inden for de seneste 4 uger, jf. retsplejelovens § 41 f, stk. 1.

Dog må domme i de sagstyper, der er nævnt i afsnit 2.5 ikke ligge til gennemsyn, jf. § 41 f, stk. 1. Desuden skal forklaringer, der er afgivet for lukkede døre - medmindre dørlukning kun er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet - udelades af dommen. Derimod skal forklaringer omfattet af et referatforbud, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 5, ikke udelades af dommen.

Endvidere skal der foretages anonymisering, jf. afsnit 2.6. Det er dog op til retten at vurdere, om den anonymisering, som retten finder nødvendig, skal ske, før afgørelsen lægges i pressebakken, eller om afgørelsen først skal anonymiseres, når en journalist anmoder om at få kopi af dommen. Denne fremgangsmåde vil ifølge lovbemærkningerne til § 41 f, normalt ikke være problematisk, idet der for de oplysninger, der gives til pressen efter reglerne i § 41 f, stk. 1-5, gælder et forbud mod videregivelse af oplysningerne, jf. § 41 f, stk. 6.

Dommene kan for eksempel ligge til gennemsyn for pressen i en såkaldt **pressebakke**.

Andre dokumenter

Alle sager

Det følger af retsplejelovens § 41 f, stk. 5, at pressen har ret til at få udleveret andre indførsler i retsbøgerne end domme og kendelser. Er et retsmøde helt eller delvis holdt for lukkede døre, kan udlevering af udskrift af retsbøger dog kun ske, hvis dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet. Se endvidere afsnit 2.6 om anonymisering.

Civile sager

Pressen kan med parternes samtykke låne sagens dokumenter under retsmøder i civile sager, jf. § 41 f, stk. 4. Eksempelvis parternes processkrifter og sagens bilag. Anmodning om at låne dokumenter skal fremsættes over for retten. De lånte dokumenter skal senest gives tilbage til retten, når retsmødet slutter, eller journalisten forlader retsmødet.

Udlånte dokumenter skal leveres tilbage senest ved retsmødets afslutning, eller når journalisten forlader retsmødet.

Pressen har således ikke ret til gennemsyn af sagens øvrige dokumenter. Eksempelvis parternes processkrifter og sagens bilag, medmindre parterne har givet samtykke til udlån under et retsmøde, jf. ovenfor.

Straffesager

Pressen kan i modsætning til andre få udleveret udskrifter fra retten af domme og kendelser i straffesager, selvom sagen er verserende, eller er afsluttet for mere end et år siden, jf. retsplejelovens § 41 b, stk. 2, nr. 2 og 3. I så fald skal aktindsigten være begrundet i, at det skal være til brug for journalistisk eller redaktionelt arbejde ved et bestemt massemedium.

Det bemærkes, at det ikke længere er retten, men anklagemyndigheden, der giver aktindsigt i anklageskrifter og retsmødebegæringer, jf. retsplejelovens § 41 f, stk. 2, og afsnit 2.1 ovenfor.

Andre oplysninger

Journalister, der i nødvendigt omfang kan identificere en konkret sag, må få adgang til de journaloplysninger (f.eks. navnet på sagens juridiske dommer og sagens journalnummer), der overføres til retslisterne, og om at sagen er berammet.

Retten kan eventuelt kan give aktindsigt i videre omfang, jf. afsnit 8 nedenfor om meroffentlighed.

5.3 Fremgangsmåde

Det kan være hensigtsmæssigt, at en journalist, der ønsker at få en kopi af en dom eller en kendelse mv., sender en skriftlig anmodning om det til retten. Der kan anvendes en standard-anmodning, hvori journalisten skal oplyse navn, stilling og den avis/TV-station eller lignede, som han er tilknyttet. Når aktindsigt søges til brug for journalistisk eller redaktionelt arbejde, kan der - når det i øvrigt er retten og ikke politiet, der konkret har kompetencen til at meddele aktindsigt - gives aktindsigt i et større antal sager, forudsat at sagerne er individuelt identificerede, jf. retsplejelovens § 41 e, stk. 1, 2. pkt. Har den journalist, der anmoder om aktindsigt, ikke på forhånd et vist kendskab til dokumenterne eller sagernes eksistens, må anmodningen behandles efter reglen om meroffentlighed i retsplejelovens § 41 g. Se afsnit 6 nedenfor.

Pressen skal ved en anmodning om aktindsigt i retsbøger identificere den sag, der ønskes aktindsigt i. Aktindsigt sker ved udlevering af kopi eller - efter anmodning - ved gennemsyn af retsbogen, når retsbogen er renskrevet. Den beskrevne adgang omfatter såvel retsbøger udarbejdet under sagens forberedelse som domsforhandlingen.

For så vidt angår anonymisering henvises til afsnit 2.6 og 5.2 ovenfor. Opmærksomheden henledes dog på, at anonymiseringsopgaven i relation til pressen falder i to dele: Dels den anonymisering der altid skal ske, før retten lægger en dom i pressebakken, dels den anonymisering, som det konkret kan være nødvendigt, at retten foretager, og som eventuelt først skal ske, når en journalist anmoder om kopi af afgørelsen. Se nærmere herom i § 41 e, stk. 4 og 5, og § 41 f.

5.4 Pressens adgang til at anvende dokumenterne

De dokumenter og kopier, som pressen kan få adgang til i medfør af retsplejelovens § 41 f, må ikke være tilgængelige for andre end massemediets journalister og redaktionsmedarbejdere. Dokumenterne må i øvrigt kun bruges til støtte for journalistisk og redaktionelt arbejde. Der henvises til retsplejelovens § 41 f, stk. 6, 1. pkt. Efter 2. pkt. gælder tilsvarende for udlevering af kendelser i straffesager i medfør af § 41 b, indtil sagen er endelig afsluttet.

Dokumenter, som efter § 41 f, stk. 3 eller 4, har været udlånt til pressen under retsmøder i henholdsvis straffesager og civile sager, skal som nævnt leveres tilbage senest ved retsmødets afslutning, jf. § 41 f, stk. 6, 4. pkt.

Der er i retsliste bekendtgørelsen fastsat særlige regler om pressens opbevaring af de retsdokumenter, de kommer i besiddelse af.

Overtrædelse af reglerne kan straffes med bøde, jf. henholdsvis § 41 f, stk. 7, og retsliste bekendtgørelsen.

5.5 Optagelse af lyd og billeder

Optagelse af lyd og billeder i retssalen under retsmøder er forbudt, medmindre retten undtagelsesvis tillader dette, jf. retsplejelovens § 32, stk. 1. Henvendelser fra journalister om sådan optagelse af lyd eller billede skal derfor forelægges vedkommende dommer.

Tegning er tilladt under retsmøder, medmindre retten har forbudt dette, jf. retsplejelovens § 32 a.

Optagelse i øvrigt af billeder i rettens bygninger (gange, kontorer, tomme retslokaler) er forbudt, medmindre den dommer, der varetager rettens administration, giver tilladelse hertil, jf. retsplejelovens § 32, stk. 3.

Optagelse af billeder uden for rettens bygninger af sigtede, tiltalte og vidner, der er på vej til eller fra et retsmøde i en straffesag er forbudt. Forbudet gælder ikke, hvis den pågældende har givet samtykke til optagelsen, jf. retsplejelovens nye § 32, stk. 4.

5.6 Telefoniske henvendelser

Pressen har ikke krav på telefoniske oplysninger om de sager, der behandles ved embedet. Nogle gange ønsker pressen imidlertid telefoniske oplysninger om en konkret sag. En telefonsamtale kan spare tid og ressourcer både for journalisten og retten.

Henvendelser om sager der ikke er afgjort:

Journalister, der tilstrækkelig præcist kan identificere en konkret sag, kan få oplyst de journaloplysninger, som retten overfører til retslisterne. For eksempel tid og sted for retsmødet og retsmødets karakter. Retten kan endvidere oplyse, om sagen er berammet.

Henvendelser om afgjorte sager:

I sager, hvor parterne er gjort bekendt med afgørelsestidspunktet, må telefoniske oplysninger om sagens resultat og præmisser gives til pressen fra afsigelsesdagen. Hvis sagen er behandlet på skriftligt grundlag, kan telefoniske oplysninger om afgørelsens resultat/præmisser først gives dagen efter afsigelsen.

Hvis pressen har ret til aktindsigt, bør retten oplæse dommens/kendelsens konklusion for de journalister, der anmoder om det. Enhver har som nævnt i afsnit 3 ret til at gennemse en doms konklusion, når ansøgeren fremsætter anmodning herom inden 1 uge efter dommens afsigelse. Om retten vil tilbyde at oplæse en afgørelses præmisser, må retten afgøre ud fra ressourcemæssige betragtninger. Det kan være relevant at henvise til pressebakken, jf. afsnit 5.2 ovenfor.

Såfremt der er udarbejdet en pressemeddelelse om sagen, vil det også være relevant at henvise til den.

5.7 Pressemeddelelser

Der er med oprettelsen af hjemmesiderne for alle retter givet mulighed for at lægge referater af udvalgte afgørelser på internettet. Hensigten er blandt andet løbende at omtale enkeltsager af særlig interesse, blandt andet via en pressemeddelelse. Retten kan eventuelt udarbejde et standardkoncept for indledning af pressemeddelelser, der øverst på alle sider bør forsynes med ordene "PRESSEMEDDELELSE". Pressemeddelelsen lægges ud på embedets hjemmeside. Hvis pressen har behov for yderligere oplysninger, må man anmode om en kopi af afgørelsen.

6 Forskere

Forskere har ligesom pressen benytte sig af den ret til aktindsigt, som tilkommer enhver. Forskere har imidlertid i lighed med pressen nogle særlige rettigheder, udover hvad der følger af reglerne om aktindsigt for enhver som beskrevet i afsnit 3. De særlige regler for forskeres adgang til aktindsigt findes i retsplejelovens § 41 b, stk. 2, nr. 2, og § 41 e, stk. 1, 2. pkt.

6.1 Personkreds

For at få aktindsigt efter de nævnte særlige bestemmelser kræves det, at anmodningen er til brug for "videnskabelig forskning". Der skal således være et reelt forskningsformål bag en anmodning om aktindsigt. Det vil i de fleste tilfælde være uden problemer at imødekomme henvendelser fra forskere fra offentlige eller anerkendte private institutioner eller virksomheder. Andre forskere, der ikke har en tilknytning til en sådan institution eller virksomhed, må redegøre nærmere for, hvad det konkrete forskningsprojekt går ud på.

6.2 Forskeres særlige adgang til aktindsigt.

Forskere kan til brug for videnskabeligt arbejde som noget særligt få adgang til aktindsigt i domme og kendelser i straffesager, der er afsluttede endeligt for mere end 1 år siden, jf. retsplejelovens § 41 b, stk. 2, nr. 2.

Det følger endvidere af retsplejelovens § 41 e, stk. 1, 2. pkt., at forskere kan få aktindsigt i et større antal sager, hvis det er til brug for videnskabelig forskning.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at når en forsker søger aktindsigt til brug for videnskabelig forskning, vil retten normalt uden videre lægge dette til grund, medmindre særlige forhold giver anledning til at formode, at aktindsigt reelt søges med henblik på uvedkommende formål.

Forskeren skal som udgangspunkt kunne angive det dokument eller den sag, der søges aktindsigt i. Har den forsker, der anmoder om aktindsigt, ikke på forhånd et vist kendskab til dokumenterne eller sagernes eksistens, må anmodningen behandles efter reglen om meroffentlighed i retsplejelovens § 41 g. Se afsnit 8 nedenfor.

Der gælder ikke særlige regler med hensyn til betaling for udlevering af domme m.v. til forskere, der derfor som hidtil skal betale 175 kr. pr. kopi uafhængig af sideantal.

7 Parter og sigtede (§ 255 a og §§ 729 a-d)

Reglerne om aktindsigt for parter og sigtede er i store træk uændret. Dog er der blandt andet indført nye regler om sigtedes adgang til aktindsigt i straffesager, jf. nedenfor.

7.1 Civile sager

Parters adgang til aktindsigt i civile sager er reguleret i retsplejelovens nye § 255 a. En part i en civil sag har som udgangspunkt ret til få en kopi af alle dokumenter, der vedrører sagen, herunder indførsler i retsbøgerne. Dette gælder også i foged- og skiftesager.

Parters adgang til aktindsigt omfatter ikke:

- Retten til aktindsigt omfatter dog ikke stemmegivningsbogen, der fremover ikke skal henregnes til retsbøgerne, jf. retsplejelovens ændrede § 33, stk. 1.
- Dokumenter der er udarbejdet af retten til eget brug og eventuelle referater af rettens rådslagninger og afstemninger. Der henvises til § 255 a, stk. 2.

Der er særlige tilfælde, hvor parterne ikke har adgang til at se oplysninger i sagen. Det kan for eksempel være en myndigheds redegørelse for grundene til at nægte samtykke til afgivelse af vidneforklaring om forhold belagt med tavshedspligt, indholdet af samtalen med et barn efter lov om forældremyndighed og samvær samt anonymitet i domsudskrifter mv. i forholdet mellem adoptivforældre og biologiske forældre, (jf. retsplejelovens § 169, stk. 2, 1. pkt., § 450 a, § 456 m, stk. 4, og § 475 g, stk. 3.)

Parters adgang til aktindsigt gælder både i verserende sager og afsluttede civile sager. Aktindsigt forudsætter, at dokumenterne er bevaret i rettens journal- eller arkivsystem (retsplejelovens § 39). Aktindsigt i afsluttede civile sager gælder også efter, at dokumentet er afleveret til arkiv i medfør af arkivloven.

7.2 Verserende straffesager

Reglerne om sigtedes og tiltaltes aktindsigt er blevet samlet og flyttet til retsplejelovens § 66 om sigtede og hans forsvar. De nye bestemmelser i retsplejelovens §§ 729 a-c - verserende straffesager - og § 729 d - afsluttede straffesager - afløser de tidligere gældende regler om aktindsigt i retsplejelovens §§ 41 og 745-745 b og forvaltningslovens § 18.

Med hensyn til sigtedes eller tiltaltes adgang til aktindsigt i verserende straffesager, må der sondres mellem retsbøgerne og det materiale, politiet har tilvejebragt.

Retsbøger

Retten skal på eget initiativ sende forsvareren kopi af retsbogstiførsler i verserende straffesager, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 2, 1. pkt. Retten kan pålægge forsvareren ikke at give kopierne til sigtede eller andre, hvis det frygtes, at kopierne vil blive benyttet på en retsstridig måde, jf. § 729 a, stk. 2, 3. pkt.

Det følger af § 729 a, stk. 2, 2. pkt., at forsvareren kan give den sigtede eller tiltalte aktindsigt i retsbogstiførsler, medmindre andet følger af retsplejelovens §§ 748 og 848. Sigtede har således ikke længere krav på at få udleveret retsbogstiførsler direkte fra retten.

De nye regler indebærer, at retten allerede ved fremsendelsen af retsbogsudskrifterne til forsvareren må tage stilling til, om forsvareren kan udlevere udskrifterne til sigtede.

I de tilfælde, hvor der ikke er en forsvarer, skal politiet give den sigtede aktindsigt i retsbogstiførsler om sagen, jf. § 729 b.

Materiale, som politiet har tilvejebragt

Der er ikke sket ændringer i reglerne om, at sigtede som udgangspunkt har ret til aktindsigt ved hos forsvareren at gennemse det materiale, politiet har tilvejebragt. I de tilfælde hvor der ikke er en forsvarer, har sigtede som udgangspunkt ret til aktindsigt ved hos politiet at gennemse det materiale, politiet har tilvejebragt. Der henvises til retsplejelovens § 729 a, stk. 2, og § 729 b, stk. 2.

Såfremt politiet i de omhandlede tilfælde nægter eller begrænser sigtedes eller tiltaltes adgang til aktindsigt, kan spørgsmålet indbringes for retten til afgørelse efter retsplejelovens § 746.

Begrænsning af adgang til aktindsigt

Retsplejelovens § 729 c viderefører med enkelte redaktionelle ændringer den tidligere gældende § 745 b. Efter § 729 c kan retten - efter anmodning fra politiet - bestemme, at reglerne om forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt efter §§ 729 a og 729 b skal fraviges. Sådan afgørelse kan træffes, hvis det er påkrævet af hensyn til fremmede magter, statens sikkerhed, sagens opklaring, tredjemands liv eller helbred, visse former for efterforskning af alvorlige forbrydelser og beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder.

Retten afgørelse efter § 729 c træffes ved kendelse, jf. stk. 4, og begrænsningen i aktindsigt kan tidsbegrænses eller begrænses ind til videre. I sidstnævnte tilfælde skal kendelsen revurderes inden domsforhandlingen, jf. § 729 c, stk. 4, 3. pkt. Inden retten træffer afgørelse, skal der beskikkes en advokat (en anden end forsvareren) fra den særlige kreds af advokater, der efter § 784, stk. 2, er antaget til at kunne beskikkes i sager om indgreb i meddelelshemmeligheden. Advokaten skal have lejlighed til at udtale sig, inden retten træffer afgørelse. Advokaten skal endvidere underrettes om alle retsmøder i en sådan sag om begrænsning i adgangen til aktindsigt.

Udskrift af dommen til tiltalte i straffesager

Som noget nyt skal retten altid give tiltalte udskrift af dommen i straffesager, jf. retsplejelovens nye § 219 a, stk. 5, 1. pkt. Tiltalte har således uden undtagelse krav på at modtage kopi af dommen i sagen mod ham.

Reglerne om forkyndelse er i øvrigt ikke ændret. Der skal således ske forkyndelse af dommen i sager, hvor en sag er fremmet til dom i tiltaltes fravær efter retsplejelovens § 847, stk. 3, nr. 1-5, jf. § 219 a, stk. 5, 2. og 3. pkt. Når en dom skal forkyndes, skal retten som hidtil sende dommen til anklagemyndigheden med henblik på, at politiet gennemfører forkyndelsen. Samtidig med fremsendelse af dommen til tiltalte/dømfældte (eller til forkyndelse for denne via politiet) skal retten give tiltalte en ankevejledning, medmindre der allerede er givet tiltalte en sådan vejledning i forbindelse med domsafsigelsen.

7.3 Afsluttede straffesager

En straffesag er endeligt afsluttet, når der er truffet en afgørelse, som ikke kan appelleres uden særlig tilladelse.

Når en straffesag er afsluttet, kan retten give den sigtede aktindsigt i dommen og eventuelle kendelser efter de almindelige regler om aktindsigt i § 41 b, stk. 1.

Generelt er det dog politimesteren, der afgør, om der kan gives aktindsigt i dokumenter, der vedrører sagen, herunder indførsler i retsbøgerne, jf. retsplejelovens nye § 729 d, stk. 4, 1. pkt. Det er således politimesteren i den politikreds, hvor straffesagen har været behandlet, der tager stilling til spørgsmålet om aktindsigt. Anmodning om aktindsigt i straffesager, der ikke kan imødekommes af retten efter retsplejelovens §§ 41 a-c, skal derfor henvises til den relevante politimester.

8 Meroffentlighed (§ 41 g)

Retten kan give aktindsigt i videre omfang end beskrevet ovenfor, medmindre andet følger af reglerne om tavshedspligt m.v., jf. retsplejelovens § 41 g. Bestemmelsen svarer til offentlighedslovens § 4, stk. 1, 2. pkt.

Ifølge lovbemærkningerne til § 41 g er formålet med bestemmelsen at understrege, at de foreslåede regler i §§ 41 a-41 f alene angiver, hvornår myndighederne (dvs. retten eller politiet) er forpligtede til at give aktindsigt i civile sager og straffesager, og ikke tillige hvornår myndighederne er berettigede hertil. Formålet med bestemmelsen er endvidere at markere, at myndighederne bør imødekomme rimeligt begrundede anmodninger om meroffentlighed.

Retten skal kun behandle anmodninger om meroffentlighed i civile sager, herunder faged- og skiftesager. Anmodninger om aktindsigt som meroffentlighed i straffesager skal rettes til politimesteren.

Grænserne for, hvornår retterne er berettigede til at give aktindsigt i videre omfang, end de er forpligtede til det, sættes først og fremmest af reglerne om tavshedspligt i straffelovens § 152.

Meroffentlighed bør ifølge lovbemærkningerne navnlig overvejes i to situationer:

- 1) Ved rimeligt begrundede anmodninger fra journalister.
- 2) Ved anmodninger fra forskere til brug for seriøse forskningsprojekter af væsentlig samfundsmæssig interesse.

Det er retten, der bestemmer, i hvilken form og på hvilke vilkår meroffentlighed gives.

Retten kan bestemme, at en person uden for domstolene og den offentlige forvaltning har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger, som retten videregiver til den pågældende uden at være

forpligtet til det, jf. retsplejelovens § 41 g, stk. 2. Det kan navnlig være relevant at benytte denne mulighed, hvis en forsker, der ikke er offentligt ansat, får adgang til at gennemse et stort materiale.

9 Forbud mod gengivelse af domme og kendelser i straffesager (§ 1017 d)

Som følge af reglen i retsplejelovens § 41 b om udvidet adgang for enhver til at få udleveret kopi af domme og kendelser, er der indsat en særlig regulering af offentlig gengivelse af domme og kendelser i straffesager, jf. retsplejelovens § 1017 d.

Efter denne bestemmelse må domme og kendelser i straffesager kun gengives offentligt, når de er anonymiseret, således at sigtedes, tiltaltes, forurettedes eller vidners identitet ikke fremgår. Overtrædelse af forbuddet straffes med bøde.

Forbuddet gælder ikke retsinformationssystemer, der er reguleret af § 9 i persondataloven eller på offentlig gengivelse, der bygger på et sådant retsinformationssystem.

En anonymisering, som opfylder kravene i retsplejelovens § 41 e, stk. 4, er ikke nødvendigvis nok til at udfylde kravene til anonymisering i § 1017 d.

Ifølge lovbemærkningerne til § 1017 d gælder forbuddet ikke, hvis en person gyldigt har samtykket i, at dommen offentliggøres uden anonymisering, men en person kan naturligvis kun give samtykke for sit eget vedkommende.

Foruden bestemmelsen i retsplejelovens § 1017 d er der regler i straffeloven om krænkelse af privatlivets fred og regler i medieansvarsloven, som kan have betydning for vurderingen af, om en offentlig gengivelse med ledsagende kommentarer er strafbar. Der kan endvidere henvises til bestemmelserne i retsplejelovens §§ 1017 b og 1017 c.

10 Ikrafttræden

Lov nr. 215 af 31. marts 2004 træder i kraft den 1. juli 2004.

Som udgangspunkt finder de nye regler anvendelse uden særlige begrænsninger.

Der gælder dog følgende overgangsregler:

- Retsplejelovens § 41 b (se afsnit 3) om enhver borgers adgang til at få udleveret kopi af domme og kendelser og forbuddet mod gengivelse af afgørelser i straffesager i retsplejelovens § 1017 d (se afsnit 9) finder anvendelse på domme og kendelser afsagt efter lovens ikrafttræden.
- Retsplejelovens § 41 f, stk. 6, 1. og 3. pkt., om pressens adgang til at anvende dokumenter og Justitsministeriets adgang til at fastsætte regler om opbevaring (se afsnit 5.4) gælder også for dokumenter udleveret før lovens ikrafttræden i medfør af den tidligere § 41 a.

Bilag 1: Vejledende skema over retten til aktindsigt for de forskellige persongrupper (ikke udtømmende)

Kan en person få aktindsigt hos retten?		Enhver ¹	Personer med særlig interesse	Pressen	Forskere	Parter og sigtede
Alle sager	Gennemse domskonklusioner	Ja, jf. § 41 a	Ja, jf. § 41 a	Ja, jf. § 41 a og § 41 f ²	Ja, jf. § 41 a	Ja, jf. § 255 a og § 41 a
	Forklaringer afgivet for lukkede døre, der ikke skyldes hensyn til ro og orden	Nej, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 4	Ja, jf. § 41 d, stk. 1	Nej, jf. § 41 f, stk. 5, 2. pkt., men evt. merofientlighed efter § 41 g	Nej, men i civile sager evt. merofientlighed, jf. § 41 g	I civile sager: ja, jf. § 255 a. I straffesager: Nej (forsvarer/politiet) ⁵
	Sagens bilag	Nej, jf. § 41 b, stk. 1, modsætningsvis	Ja, jf. § 41 d, stk. 1	Udlån under sagen efter § 41 f, stk. 3 og 4. I civile sager i øvrigt evt. merofientlighed efter § 41 g	Nej, men i civile sager evt. merofientlighed, jf. § 41 g	
Civile sager	Domme og kendelser	Ja, jf. § 41 b, stk. 1 ³	Ja, jf. § 41 b, stk. 1, og § 41 d, stk. 1	Ja, jf. § 41 b, stk. 1 og § 41 f, stk. 1 ²	Ja, jf. § 41 b, stk. 1	Ja, jf. § 255 a
	Andre indførsler i retsbøgerne end domme og kendelser	Nej, jf. § 41 b, stk. 1, modsætningsvis	Ja, jf. § 41 d, stk. 1	Ja, jf. § 41 f, stk. 5 ⁴	Nej, men evt. merofientlighed, jf. § 41 g	Ja, jf. § 255 a
	Endelige påstandsdokumenter i 1. instanssager	Ja, jf. § 41 c, stk. 2 ³	Ja, jf. § 41 c, stk. 2, og § 41 d, stk. 1	Ja, jf. § 41 c, stk. 2	Ja, jf. § 41 c, stk. 2	Ja, jf. § 255 a
	Skriftlige procedureindlæg i skriftligt behandlede ankesager	Ja, jf. § 41 c, stk. 1 ³ , jf. dog § 31 b	Ja, jf. § 41 c, stk. 1, jf. dog § 31 b,	Ja, jf. § 41 c, stk. 1, jf. dog § 31 b	Ja, jf. § 41 c, stk. 1, jf. dog § 31 b	Ja, jf. § 255 a
	Supplerende redegørelse efter § 218 a, stk. 3	Ja, jf. lovbemærkningerne til § 41 b ³	Ja, jf. § 41 d, stk. 1	Ja, jf. lovbemærkningerne til § 41 b	Ja, jf. § 255 a	Ja, jf. § 255 a
Straffesager	Domme og kendelser i sager, der er endeligt afsluttet for mindre end 1 år siden	Ja, jf. § 41 b, stk. 1	Ja, jf. § 41 b, stk. 1, (og evt. efter § 41 d, stk. 1 hos politiet) ⁶	Ja, jf. § 41 b, stk. 1	Ja, jf. § 41 b, stk. 1	Ja, tiltalte skal altid have udskrift af dommen, jf. § 219 a, stk. 5, 1. pkt.
	Domme og kendelser i sager, der er endeligt afsluttet for mere end 1 år siden	Nej, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 2	Nej (politi) ⁶	Ja, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 2	Ja, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 2	
	Kendelser i verserende sager	Nej, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 3	Nej (politi) ⁶	Ja, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 3	Nej, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 3	Nej (forsvarer/politi) ⁵
	Andre indførsler i retsbøgerne end domme og kendelser i verserende sager	Nej, jf. § 41 b, stk. 1, modsætningsvis	Nej (politi) ⁶	Ja, jf. § 41 f, stk. 5 ⁴	Nej	Nej (politi, jf. § 729 d, stk. 4)
	Andre indførsler i retsbøgerne end domme og kendelser i endeligt afsluttede sager	Nej, jf. § 41 b, stk. 1, modsætningsvis	Nej (politi) ⁶	Ja, jf. § 41 f, stk. 5 ⁴	Nej	Nej (forsvarer/politi) ⁵
Forklaringer omfattet af referatforbud	Nej, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 5	Nej (politi) ⁶	Nej, jf. § 41 f, stk. 5, sidste pkt. 4 (evt. merofientlighed, jf. § 41 g)	Ja, jf. § 41 c, stk. 1, jf. dog § 31 b	Nej (forsvarer/politi) ⁵	
Skriftlig forelæggelse og procedure (§§ 927 b og 928 a, stk. 2 og 3)	Ja, jf. § 41 c, stk. 1, jf. dog § 31 b	Ja, jf. § 41 c, stk. 1, jf. dog § 31 b, (og evt. efter § 41 d, stk. 1 hos politiet) ⁶	Ja, jf. § 41 c, stk. 1, jf. dog § 31 b		Nej (forsvarer/politi) ⁵	

1: Ingen har adgang til aktindsigt i rettens interne arbejdsdokumenter. **2:** Pressen har en særlig adgang til at gennemse domme, der er afsagt inden for de seneste fire uger. Se nærmere herom i afsnit 5.2 (pressebakke). **3:** Undtaget fra aktindsigt efter § 41 b er de sagstyper, afgørelser og oplysninger, der er omtalt i afsnit 2.5. **4:** Pressen har ikke adgang til i civile sager at få udleveret kopi af indførsler i retsbøgerne i de sagstyper, der er omtalt i § 41 b, stk. 2, nr. 1, eller forklaringer, der er omfattet af referatforbud i straffesager, jf. § 41 b, stk. 2, nr. 5. Pressen har dog adgang til at gennemse domme efter § 41 f, stk. 1, og denne adgang omfatter også forklaringer omfattet af referatforbud i straffesager. Se nærmere herom i afsnit 5.2. **5:** Sigtede kan eventuelt få adgang til aktindsigt hos sin forsvarer eller hos politiet, jf. § 729 a, stk. 2 og § 729 b. **6:** Aktindsigt kan eventuelt fås ved ansøgning til politimesteren herom, jf. § 41 e, stk. 2, 2. pkt.

Husk anonymisering, jf. afsnit 2.6